

СПРАВА «РОМАНЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF ROMANENKO v. UKRAINE)

(Заява № 54825/18)

Стислий виклад рішення від 6 листопада 2025 року

16 вересня 2010 року працівники міліції затримали заявника для перевірки документів. В подальшому його доставили до приміщення опорного пункту міліції, за підозрою у перебуванні в стані наркотичного або алкогольного сп'яніння, для подальшого допиту. Під час огляду у сумці заявника було виявлено наркотичні засоби та пістолет без відповідного дозволу. Між працівниками міліції та заявником виникла сутичка та перестрілка, в ході якої один працівник міліції загинув, а інший отримав тяжкі тілесні ушкодження. Заявника було затримано та цього ж дня направлено на судово-медичне обстеження, під час якого у нього виявили численні садна голови, обличчя, тіла та кінцівок, які класифікували як «легкі» тілесні ушкодження. 17 вересня 2010 року працівники міліції провели службове розслідування обставин подій 16 вересня 2010 року, за результатами якого було зроблено висновок про законність дій працівників міліції. 01 лютого 2011 року слідчий прокуратури Дніпропетровської області відмовив у порушенні кримінальної справи за фактом стверджуваного жорстокого поводження із заявником у зв'язку з відсутністю складу кримінального правопорушення. 30 жовтня 2014 року Кіровський районний суд міста Дніпропетровська задовольнив клопотання прокурора щодо розслідування тверджень заявника про жорстоке поводження, зобов'язав органи державної влади провести розслідування цих тверджень і повідомити суд першої інстанції про результати. Однак до 2019 року жодної інформації про результати розслідування надано не було. Лише 31 серпня 2020 року, після поновлення розслідування, провадження було знову закрито, оскільки не було встановлено, що до тілесних ушкоджень заявника призвело будь-яке зловживання службовими повноваженнями працівниками міліції. Паралельно, 16 вересня 2010 року, щодо заявника було порушено кримінальне провадження за обвинуваченням у вбивстві працівника міліції, незаконному зберіганні зброї та наркотичних засобів. 23 лютого 2017 року суд першої інстанції визнав його винним і призначив покарання у вигляді п'ятнадцяти років позбавлення волі. 10 січня 2018 року Апеляційний суд Дніпропетровської області скасував вирок суду першої інстанції та обрав заявнику покарання у виді довічного позбавлення волі. 05 червня 2018 року Верховний Суд залишив у силі рішення апеляційного суду. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтею 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (далі – Конвенція) на жорстоке поводження працівників міліції 16 вересня 2010 року та не проведення ефективного розслідування у зв'язку з цим, а також за пунктами 1 і 2 статті 6 Конвенції на необґрунтовану тривалість кримінального провадження, а також щодо небезсторонності суду першої інстанції та порушення принципу презумпції його

невинуватості. Розглянувши скарги, Європейський суд зазначив, що отримані заявником «легкі» тілесні ушкодження були наслідком застосування фізичної сили працівниками міліції, що стало необхідним у зв'язку з власною поведінкою заявника, і таке застосування сили не могло вважатися надмірним. Отже, у зв'язку з цим не було порушено матеріальний аспект статті 3 Конвенції. Європейський суд також зауважує, що проведена органами влади дослідча перевірка ґрунтувалась лише на поясненнях, наданих працівниками міліції. Заявника не допитали щодо стверджуваної події та не повідомили про результати розслідування. Європейський суд, посилаючись на свою попередню практику зазначив, що процедура дослідчої перевірки не відповідає стандартам статті 3 Конвенції, оскільки слідчий може здійснювати обмежений перелік слідчих дій у межах такої процедури, а потерпілий не має офіційного статусу і не може ефективно брати участь у процедурі. Крім того Європейський суд зауважує, що після постанови суду першої інстанції від 30 жовтня 2014 року, яка зобов'язала органи державної влади провести розслідування тверджень заявника про жорстоке поводження, розслідування не розпочиналося щонайменше до 20 листопада 2019 року, вочевидь, у зв'язку з недбалістю органів досудового розслідування. Провадження, яке зрештою було порушене, а потім закрито 31 серпня 2020 року, не вбачається ретельним, оскільки воно ґрунтувалося виключно на висновках суду першої інстанції навіть без допиту заявника. Європейський суд вважає, що у цій справі розслідуванню тверджень заявника бракувало необхідної ефективності, отже, було порушено процесуальний аспект статті 3 Конвенції. Також, Європейський суд дійшов висновку, що скарга заявника на тривалість кримінального провадження щодо нього свідчить про порушення пункту 1 статті 6 Конвенції, оскільки провадження в суді першої інстанції тривало з березня 2011 року до лютого 2017 року та відсутні переконливі пояснення такої тривалості. Скарги заявника за пунктами 1 і 2 статті 6 Конвенції щодо небезсторонності суду першої інстанції та порушення принципу презумпції його невинуватості відхилені Європейським судом на підставі пункту 4 статті 35 Конвенції як такі, що не відповідають критеріям прийнятності або не свідчать про порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією або протоколами до неї.

### ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Вирішує долучити заперечення Уряду щодо невичерпання національних засобів юридичного захисту до розгляду скарги заявника по суті за процесуальним аспектом статті 3 Конвенції та відхиляє його;
2. Оголошує прийнятними скарги за статтею 3 Конвенції щодо жорстокого поводження із заявником працівників міліції 16 вересня 2010 року та непроведення ефективного розслідування у зв'язку з цим, а також скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції на необґрунтовану тривалість кримінального провадження, а решту скарг у заяві – неприйнятними;
3. Постановляє, що не було порушено матеріальний аспект статті 3 Конвенції;

4. Постановляє, що було порушено процесуальний аспект статті 3 Конвенції;
5. Постановляє, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з необґрунтованою тривалістю кримінального провадження щодо заявника;
6. Постановляє, що:

(a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу: (I) 2 300 (дві тисячі триста) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; (II) 800 (вісімсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявнику, в якості компенсації судових та інших витрат;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.